

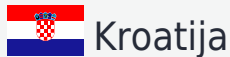
[Pradžia](#) > ... > [Šeimos Teisė Ir Paveldėjimas](#) > [Skyrybos Ir Gyvenimas Skyrium](#) > Croatia

Skyrybos ir gyvenimas skyrium

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Kad teismas priimtų sprendimą dėl santuokos nutraukimo, įgaliotas asmuo arba asmenys turi pradėti tinkamą teisminį santuokos nutraukimo procesą (civilinį arba ne ginčo tvarka) (*locus standi*), kaip numatyta Šeimos bylų įstatymo (kroat. *Obiteljski zakon*) (*Narodne Novine* (NN; Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys), Nr. 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 ir 156/2023) 50, 369 ir 453 straipsnių nuostatomis. Jeigu sutuoktiniai turi bendrą nepilnametį vaiką, prie prašymo nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu turi būti pridėti reikiami patvirtinamieji dokumentai (privalomojo konsultavimo ataskaita ir bendros vaiko globos planas – Šeimos bylų įstatymo 55 straipsnis, taikomas kartu su 456 straipsniu). Panašios reglamentavimo nuostatos taikomos, kai sutuoktiniai turi bendrą nepilnametį vaiką ir prašymą nutraukti santuoką pateikia tik vienas sutuoktinis (privalomojo konsultavimo ataskaita – Šeimos bylų įstatymo 57 straipsnis, taikomas kartu su 379 straipsniu).

Todėl, prieš pateikdami bendrą prašymą nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu arba prieš vienam sutuoktiniui iškeliant bylą dėl santuokos nutraukimo, bendrų nepilnamečių vaikų turintys sutuoktiniai privalo pateikti privalomojo konsultavimo prašymą Kroatijos socialinio darbo instituto (kroat. *Hrvatski zavod za socijalni rad*) regioniniam biurui, kurio teritorinei kompetencijai priklauso nuolatinė arba laikinoji vaiko gyvenamoji vieta arba paskutinė bendra nuolatinė arba laikinoji sutuoktinių gyvenamoji vieta (Šeimos bylų įstatymo 321, 322 ir 323 straipsniai).

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Santuokos nutraukimo sąlygos reglamentuojamos Šeimos bylų įstatymo 51 straipsnio nuostatomis. Pagal minėtąsias teisės nuostatas teismas nutraukia santuoką, jeigu:

1. abu sutuoktiniai pateikia prašymą nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu;
2. teismas konstatuoja, kad santuokiniai santykiai faktiškai iširo; arba
3. praėjo vieni metai nuo santuokinės sąjungos iširimo.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Vienas iš santuokos nutrūkimo teisinių pasekmių yra asmeninių sutuoktinių teisių ir pareigų nutrūkimas (Šeimos bylų įstatymo 30–33 straipsniai). Šeimos bylų įstatyme tiesiogiai numatyta, kad santuokai nutrūkus (santuoką pripažinus negaliojančia arba ją nutraukus) kiekvienas iš buvusių sutuoktinių gali pasilikti santuokos nutrūkimo momentu turėtą pavardę (Šeimos bylų įstatymo 48 straipsnis).

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Iki sutuoktinių turto teisinio režimo panaikinimo (bendru sutarimu arba teismine tvarka ne ginčo proceso metu) dažniausiai kylanti problema yra teisių ir daiktų, sudarančių sutuoktinių turtą, atskyrimas nuo teisių ir daiktų, kurie yra vieno ar kito sutuoktinio asmeninis turtas (trijų turto rinkinių išskyrimas). Šie klausimai sprendžiami

civilinėje byloje pagal atitinkamas Šeimos bylų įstatymo nuostatas (34–39 ir 43–46 straipsniai), jeigu sutuoktiniams nepavyko sudaryti susitarimo dėl turto padalijimo (vedybų sutartis – Šeimos bylų įstatymo 40–42 straipsniai), alternatyviai taikant Nuosavybės ir kitų daiktinių teisių įstatymą (kroat. *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*), Civilinių prievolių įstatymą (*Zakon o obveznim odnosima*), Žemės registracijos įstatymą (*Zakon o zemljišnim knjigama*), Įmonių įstatymą (*Zakon o trgovačkim društvima*), Vykdyto įstatymą (*Ovršni zakon*) ir Civilinio proceso įstatymą (*Zakon o parničnom postupku*) (Šeimos bylų įstatymo 38, 45 ir 346 straipsniai).

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Nepilnamečiams vaikams aktualios santuokos nutūkimo teisinės pasekmės apima keletą svarbių klausimų: su kuriuo iš tėvų vaikas gyvens po santuokos nutūkimo; kaip bus palaikomi asmeniniai santykiai su tuo iš tėvų, su kuriuo vaikas negyvens; kaip vaikas bus išlaikomas; kaip bus organizuojamos likusios vaiko globos sritys (pvz., atstovavimas vaikui, teisinių reikalų atlikimas, vaiko turto valdymas ir disponavimas juo, vaiko lavinimas ir sveikata). Sutuoktiniai gali pasiekti susitarimą dėl šių teisinių santuokos nutūkimo pasekmių (bendros vaiko globos plano) ir atitinkamai pasirinkti paprastesnį ir greitesnį santuokos nutūkimo procesą ne ginčo tvarka (Šeimos bylų įstatymo 52, 54–55, 106 ir 453–460 straipsniai). Jeigu sutuoktiniai neparengia bendros vaiko globos plano, į kurį būtų įtrauktas susitarimas dėl pirmiau minėtų teisinių santuokos nutūkimo pasekmių, teismas automatiškai išsprendžia šiuos klausimus civilinėje santuokos nutūkimo byloje, pradėtoje pareiškiant ieškinį (Šeimos bylų įstatymo 53–54, 56–57 ir 413 straipsniai). Nepaisant to, civilinės santuokos nutūkimo bylos nagrinėjimo metu tėvai gali pasiekti susitarimą dėl teisinių santuokos nutūkimo pasekmių. Tokiu atveju teismas sprendimą priima remdamasis tėvų susitarimu, jeigu teismas mano, kad susitarimas atitinka vaiko interesus (Šeimos bylų įstatymo 104 straipsnio 3 dalis, taikoma kartu su 420 straipsniu).

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Šeimos bylų įstatyme numatyta sutuoktinio galimybė prašyti išlaikymo iki santuokos nutūkimo teismo nagrinėjimo pabaigos. Jeigu santuokos nutūkimo bylos teismo nagrinėjimo metu nebuvo pateiktas prašymas skirti išlaikymą, buvęs sutuoktinis per šešis mėnesius nuo santuokos nutūkimo gali pateikti ieškinį, prašydamas skirti išlaikymą, jeigu santuokos nutūkimo bylos teismo nagrinėjimo užbaigimo metu buvo įvykdytos teisinės sąlygos skirti išlaikymą ir šios sąlygos nebuvo išnykusios visą laiką iki išlaikymo prievolės teismo nagrinėjimo pabaigos (Šeimos bylų įstatymo 295–301 ir 423–432 straipsniai). Išlaikymo teisinės sąlygos – prašymą teikiantis sutuoktinis neturi pakankamai lėšų pragyventi arba negali jų gauti iš savo turto, negali dirbti ar rasti darbo, jeigu sutuoktinis, kurio atžvilgiu pateiktas prašymas, turi pakankamai lėšų ir galimybių tokį įpareigojimą įvykdyti (Šeimos bylų įstatymo 295 straipsnis). Išlaikymas skiriamas terminuotam laikotarpiui. Šeimos bylų įstatymo 298 straipsnyje nurodyta, kad sutuoktinio išlaikymo prievolė gali trukti iki vieno metų, atsižvelgiant į santuokos trukmę ir į tai, ar pareiškėjas artimiausioje ateityje gali užsitikrinti pragyvenimo šaltinį kitu būdu. Šeimos bylų įstatymu taip pat reglamentuojama išlaikymo prievolės vykdymo tvarka. Pagal Šeimos bylų įstatymo 296 straipsnį išlaikymas sutuoktiniams skiriamas kaip reguliari iš anksto mokama mėnesinė suma. Tačiau teismas vieno ar abiejų sutuoktinių prašymu, priklausomai nuo bylos aplinkybių, gali skirti vienkartinę išmoką. Pagal Šeimos bylų įstatymo 302 straipsnį sutuoktiniai santuokos nutūkimo atveju gali sudaryti išlaikymo susitarimą (Šeimos bylų įstatymo 302 ir 470–473 straipsniai).

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Kroatijos šeimos teisėje nėra sąvokos, lygiavertės „gyvenimui skyrium“ (kroat. *zakonska rastava*). Dabartiniuose teisės aktuose aptinkama „gyvenimą skyrium“ atitinkanti sąvoka būtų „santuokinės sąjungos nutūkimas“ (kroat. *prestanak bračne zajednice*). „Santuokinės sąjungos nutūkimas“ įvyksta tada, kai sutuoktiniai nutraukia visus tarpusavio santykius, kurie paprastai yra būdingi bendram gyvenimui, t. y. jie nebenori gyventi kaip sutuoktiniai ir išlaikyti savo sąjungos. „Santuokinės sąjungos nutūkimas“ yra santuokos teisės sąvoka, nes pagal Šeimos bylų įstatymo 51 straipsnį vienas iš santuokos nutūkimo teisinių pagrindų yra tai, kad nuo santuokinės sąjungos nutūkimo yra praėję daugiau negu vieni metai. „Santuokinės sąjungos nutūkimas“ taip pat turi konkrečią reikšmę sutuoktinių turto klausimų sureguliuavimui, nes pagal Šeimos bylų įstatymo 36 straipsnį sutuoktinių turtas, įgytas dirbant santuokinės sąjungos (nebūtinai santuokos) laikotarpiu, arba turtas, gautas iš tokio turto, laikomas sutuoktinių turtu.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Kroatijos šeimos teisėje nėra sąvokos, lygiavertės „gyvenimui skyrium“ (kroat. *zakonska rastava*). Dabartiniuose teisės aktuose aptinkama „gyvenimą skyrium“ atitinkanti sąvoka būtų „santuokinės sąjungos nutrūkimas“ (kroat. *prestanak bračne zajednice*). Šeimos bylų įstatyme nenustatytos „santuokinės sąjungos nutrūkimo“ sąlygos, nes santuokinė sąjunga yra teisinis standartas ir reiškia santuokinio gyvenimo turinį. Santuokinė sąjunga nutrūksta, jeigu sutuoktiniai nutraukia visus paprastai santuokiniam gyvenimui būdingus tarpusavio santykius, t. y. jie nebenori gyventi kaip susituokusi pora ir išlaikyti savo sąjungos (pvz., jie nustoja bendrauti). Santuokinės sąjungos nutrūkimas praktiškai labiausiai matomas, kai vienas iš sutuoktinių išvyksta iš šeimos namų ir palieka kitą sutuoktinį.

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Kroatijos šeimos teisėje nėra sąvokos, lygiavertės „gyvenimui skyrium“ (kroat. *zakonska rastava*). Dabartiniuose teisės aktuose aptinkama „gyvenimą skyrium“ atitinkanti sąvoka būtų „santuokinės sąjungos nutrūkimas“ (kroat. *prestanak bračne zajednice*). „Santuokinės sąjungos nutrūkimas“ yra santuokos teisės sąvoka, nes pagal Šeimos bylų įstatymo 51 straipsnį vienas iš santuokos nutrūkimo teisinių pagrindų yra tai, kad nuo santuokinės sąjungos nutrūkimo yra praėję daugiau negu vieni metai. „Santuokinės sąjungos nutrūkimas“ taip pat turi konkrečią reikšmę sutuoktinių turto klausimų sureguliuavimui, nes pagal Šeimos bylų įstatymo 36 straipsnį sutuoktinių turtas, įgytas dirbant santuokinės sąjungos (nebūtinai santuokos) laikotarpiu, arba turtas, gautas iš tokio turto, laikomas sutuoktinių turtu. Tokių nuostatų logika – santuokinė sąjunga nebūtinai turi sutapti su santuokos trukme, ypač kai santuoka baigiasi santuokos nutraukimu. Paprastai santuokinė sąjunga nutrūksta dar neprasidėjus santuokos nutraukimo procesui. Todėl santuokos nutraukimo procesas gali vykti po „santuokinės sąjungos nutrūkimo“ ir paprastai taip jis ir vyksta (ypač jeigu per procesą naudojamosi teisių gynimo priemonėmis).

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Kroatijos šeimos teisėje santuokos pripažinimui negaliojančia vartojama sąvoka *poništaj braka*, o ne sąvoka *poništenje braka*. „Santuokos pripažinimas negaliojančia“ yra vienas iš santuokos nutrūkimo pagrindų (Šeimos bylų įstatymo 47 straipsnis) ir yra vienas iš trijų santuokinių ginčų, reglamentuojamų Kroatijos teisės sistemoje (Šeimos bylų įstatymo 369 straipsnis). Santuokos pripažinimas negaliojančia – šeimos teisės sankcija, kai santuoka buvo sudaryta pažeidžiant nuostatas dėl santuokos galiojimo (Šeimos bylų įstatymo 25–29 straipsniai). Jis įgyvendinamas civilinėje byloje, pradedamoje pareiškiant ieškinį (Šeimos bylų įstatymo 369 straipsnis). Jeigu santuoka negalioja, taikomos nuostatos dėl santuokos pripažinimo negaliojančia (Šeimos bylų įstatymo 29, 49 ir 369–378 straipsniai).

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Kroatijos šeimos teisėje santuokos pripažinimui negaliojančia vartojama sąvoka *poništaj braka*, o ne sąvoka *poništenje braka*. Santuoka negalioja, jeigu ji buvo sudaryta pažeidžiant Šeimos bylų įstatymo 25–28 straipsnių nuostatas, t. y. jeigu ją sudarė nepilnamečiai asmenys, savo veiksmų negalintys suprasti asmenys, asmenys, iš kurių atimtas veiksnumas duoti parodymus apie savo asmeninę padėtį, asmenys, kurie yra kraujo giminaičiai arba kuriuos sieja įvaikinimo ryšiai, arba jeigu nuotakos ar jaunikio atžvilgiu galioja ankstesnė santuoka ar partnerystė. Tokiai santuokai taikomos nuostatos dėl santuokos pripažinimo negaliojančia (Šeimos bylų įstatymo 29 straipsnis).

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Kroatijos šeimos teisėje santuokos pripažinimui negaliojančia vartojama sąvoka *poništaj braka*, o ne sąvoka *poništenje braka*. Teisinės santuokos pripažinimo negaliojančia pasekmės reglamentuojamos taip pat kaip ir santuokos nutraukimo atveju (žr. atsakymą į klausimą Nr. 3).

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Kroatijos teisės sistemoje santuokos nutraukimas reglamentuojamas kaip teismo procesas ir nėra galimybės taikyti neteisminį santuokos nutraukimo procesą. Nepaisant to, vienas iš pagrindinių šeimos teisės principų, kuris yra itin svarbus santuokos nutraukimo proceso atveju, yra šeimos santykių išsprendimo tarpusavio sutarimu principas, tai – visų įstaigų, teikiančių specialistų pagalbą šeimoms ar sprendžiančių dėl šeimos santykių, užduotis (Šeimos bylų įstatymo 9 straipsnis). Todėl šeimos teisėje numatyti dviejų rūšių neteisminiai procesai, kurių tikslas, be kita ko – tarpusavio sutarimu išspręsti su santuokos nutraukimu susijusius klausimus: privalomasis konsultavimas (Šeimos bylų įstatymo 321–330 straipsniai) ir sutuoktinių taikinimas (Šeimos bylų įstatymo 331–344 straipsniai). Privalomas konsultacijas teikia Kroatijos socialinio darbo instituto (kroat. *Hrvatski zavod za socijalni rad*) regioninio biuro specialistų grupė ir tai yra tam tikra paramos forma šeimoms nariams (pvz., sutuoktiniams, ketinantiems pradėti santuokos nutraukimo procesą ir turintiems bendrą nepilnamečių vaiką), kad jie priimtų bendru sutarimu pagrįstus sprendimus dėl šeimos santykių, ypač rūpinantis su vaiku susijusių šeimos santykių apsauga. Tuo tikslu, be kita ko, turi būti parengtas bendros vaiko globos planas, t. y. susitarimas dėl santuokos nutraukimo teisinių pasekmių, kuriame turi būti išsamiai nustatyta: vaiko gyvenamoji vieta ir adresas; laikas, kurį vaikas praleis su kiekvienu iš tėvų; kaip bus dalijamasi informacija apie sutikimą dėl sprendimų, turinčių įtakos vaikui; kaip turi būti dalijamasi svarbia informacija apie vaiką; išlaikymo suma, kaip to iš tėvų, su kuriuo vaikas negyvena, prievolė; kaip turi būti sprendžiami būsimi klausimai. Bendru sutarimu grindžiami sprendimai taip pat turi apimti teises pasekmes, atsirandančias nepasiekus susitarimo ir pradėjus teismo procesą dėl vaiko asmeninių teisių. Sutuoktinių taikinimas yra procesas, kuriame šalys bando bendru sutarimu išspręsti šeimos ginčą, padedant vienam ar keliems sutuoktinių taikintojams. Pagrindinis proceso tikslas – sudaryti bendros vaiko globos planą ir kitus su vaiku susijusius susitarimus, taip pat išspręsti visus kitus materialinio ir nematerialinio pobūdžio klausimus.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Sutuoktiniai, neturintys nepilnamečio vaiko, gali pradėti teismo procesą bet kuriam iš jų pareiškiant ieškinį dėl santuokos nutraukimo arba jiems abiem pateikiant prašymą nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu (Šeimos bylų įstatymo 50 straipsnis). Bet kuriuo iš šių atvejų neteisminis privalomojo konsultavimo procesas (Kroatijos socialinio darbo instituto (kroat. *Hrvatski zavod za socijalni rad*) regioninio biuro specialistų grupės teikiama tam tikros formos specialistų pagalba šeimoms nariams tarpusavio sutarimu priimti sprendimus dėl šeimos santykių) nevykdomas (Šeimos bylų įstatymo 321–322 straipsniai) ir sutuoktiniai iš karto pradeda teisminį (civilinį arba ne ginčo tvarka vykdomą) santuokos nutraukimo procesą, kuris yra gana paprastas ir greitas. Minėta tvarka taip pat taikoma teismo procesams dėl santuokos pripažinimo negaliojančia, kai sutuoktiniai neturi bendro nepilnamečio vaiko.

Sutuoktiniai, turintys nepilnamečių vaiką, gali pradėti teismo procesą bet kuriam iš jų pareiškiant ieškinį dėl santuokos nutraukimo arba jiems abiem pateikiant prašymą nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu (Šeimos bylų įstatymo 50 straipsnis). Tačiau prieš pradėdami santuokos nutraukimo procesą (pateikdami ieškinį arba prašymą dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu), kai yra bendras nepilnamečių vaikas, sutuoktiniai privalo dalyvauti privalomajame neteisminiame konsultavime. Tai tam tikra specialistų parama šeimoms nariams, kad jie galėtų priimti bendru sutarimu pagrįstus sprendimus dėl šeimos santykių, šią paramą teikia Kroatijos socialinio darbo instituto (kroat. *Hrvatski zavod za socijalni rad*) regioninio biuro specialistų grupė, turinti teritorinę kompetenciją pagal vaiko nuolatinę ar laikiną gyvenamąją vietą arba paskutinę bendrą nuolatinę arba laikiną sutuoktinių gyvenamąją vietą (Šeimos bylų įstatymo 321–322 straipsniai). Šio reglamentavimo tikslas – suteikti sutuoktiniams specialistų pagalbą, t. y. padėti jiems parengti bendros vaiko globos planą – susitarimą dėl teisinių santuokos nutraukimo pasekmių, kuriame turi būti išsamiai nurodyta: vaiko gyvenamoji vieta ir adresas; laikas, kurį vaikas praleis su kiekvienu iš tėvų; kaip bus dalijamasi informacija apie sutikimą dėl sprendimų, turinčių įtakos vaikui; kaip bus dalijamasi svarbia informacija apie vaiką; išlaikymo suma, kaip to iš tėvų, su kuriuo vaikas negyvena, prievolė; kaip bus sprendžiami būsimi

klausimai. Tėvai bendros vaiko globos planą gali parengti per privalomąjį konsultavimą arba gali jį parengti patys arba per sutuoktinių taikinimą (neteisminę procedūrą, per kurią sutuoktiniai, padedami vieno ar kelių sutuoktinių taikintojų, stengiasi bendru sutarimu išspręsti dėl šeimos santykių kylančius ginčus – Šeimos bylų įstatymo 331 straipsnis). Sudarydami bendros vaiko globos planą, sutuoktiniai gali pasirinkti paprastesnį ir greitesnį santuokos nutraukimo ne ginčo tvarka procesą, kuris pradedamas pateikiant prašymą (Šeimos bylų įstatymo 52, 54–55, 106 ir 453–460 straipsniai). Sutuoktiniai, turintys bendrą nepilnametį vaiką, prie prašymo nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu turi pridėti Šeimos bylų įstatymo 324 straipsnyje nurodytą privalomojo konsultavimo ataskaitą ir Šeimos bylų įstatymo 106 straipsnyje nurodytą bendros vaiko globos planą (Šeimos bylų įstatymo 456 straipsnis).

Jeigu sutuoktiniai neparengia bendros vaiko globos plano, į kurį būtų įtrauktas susitarimas dėl pirmiau minėtų teisinių santuokos nutraukimo pasekmių, teismas automatiškai išsprendžia šiuos klausimus civilinėje santuokos nutraukimo byloje, pradėtoje pareiškiant ieškinį (Šeimos bylų įstatymo 53–54, 56–57 ir 413 straipsniai). Jeigu sutuoktiniai turi bendrą nepilnametį vaiką, prie ieškinio dėl santuokos nutraukimo jie turi pridėti Šeimos bylų įstatymo 324 straipsnyje nurodytą privalomojo konsultavimo ataskaitą.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Kroatijos teisės sistemoje nemokama teisinė pagalba ir galimybė būti atleistam nuo teismo proceso išlaidų ir teismo rinkliavų mokėjimo reglamentuojama Nemokamos teisinės pagalbos įstatyme (kroat. *Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (NN Nr. 143/2013 ir 98/2019). Bylos šalis gali būti pripažinta tinkama pirminei teisei pagalbai gauti visose bylose, įskaitant šeimos ginčus ir kitas šeimos teisės bylas, jeigu bylos šalis atitinka teisinius reikalavimus (Nemokamos teisinės pagalbos įstatymo 9–11 straipsniai). Bylos šalis gali būti pripažinta tinkama antrinei teisei pagalbai gauti šeimos teisės bylose ir kitose teisės aktuose nustatytose bylose, jeigu ji atitinka teisinius reikalavimus (Nemokamos teisinės pagalbos įstatymo 12–25 straipsniai). Klausimas, kaip atleidžiama nuo konkrečių rūšių teismo procesų, įskaitant šeimos teisės bylas, išlaidų mokėjimo, reglamentuojamas Nemokamos teisinės pagalbos įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas nuostatom:

1. kuriomis reglamentuojamas antrinės teisinės pagalbos teikimas nenustatant atitinkamo asmens finansinės padėties (Nemokamos teisinės pagalbos įstatymo 15 straipsnis);
2. kuriomis reglamentuojama antrinės teisinės pagalbos gavimo procedūra (Nemokamos teisinės pagalbos įstatymo 16–18 straipsniai);
3. kuriomis reglamentuojama antrinės teisinės pagalbos teikimo apimtis (Nemokamos teisinės pagalbos įstatymo 19 straipsnis) ir
4. kuriomis reglamentuojami procedūriniai ir kiti klausimai, susiję su teisinės pagalbos gavimu (Nemokamos teisinės pagalbos įstatymo 20–25 straipsniai).

Kartu atkreipiamas dėmesys į Teismo rinkliavų įstatymą (kroat. *Zakon o sudskim pristojbama*) (NN; Nr. 74/95, 57/96, 137/02, (26/03), 125/11, 112/12, 157/13, 110/15, 118/18 ir 51/23) 10 ir 11 straipsnius dėl šalių, kurios visada yra atleistos nuo teismo rinkliavų mokėjimo.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Sprendimą, susijusį su santuokos nutraukimu arba santuokos pripažinimu negaliojančia, įmanoma apskųsti apeliacine tvarka. Proceso metu šią teisę turi abi šalys. Apeliacinio skundo pateikimas šeimos ginčiuose Šeimos bylų įstatyme tiesiogiai nereglamentuojamas, tačiau 346 straipsnio nuostatose numatytas alternatyvus Civilinio proceso įstatymo (kroat. *Zakon o parničnom postupku*) (NN Nr. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 ir 155/23) nuostatų taikymas.

Civilinio proceso įstatymo 348 straipsnyje reglamentuojamas teismo sprendimo apskundimas apeliacine tvarka, o 378 straipsnyje reglamentuojamas nutarties apskundimas apeliacine tvarka. Kalbant apie teisių gynimo priemones, Šeimos bylų įstatyme numatyta, kad antrosios instancijos teismo sprendimų, priimtų santuokiniame ginče, teisminė peržiūra neleidžiama (Šeimos bylų įstatymo 373 straipsnis).

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Remiantis Reglamento (ES) 2019/1111 30 straipsniu, toks sprendimas Kroatijoje pripažįstamas nereikalaujant jokios specialios procedūros.

Be to, valstybės narės civilinės būklės įrašams atnaujinti pagal kitoje valstybėje narėje priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium patvirtinimo ar santuokos pripažinimo negaliojančia, papildomai neapskustą apeliacine tvarka pagal tos valstybės teisę, speciali procedūra nereikalinga.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Prašymai dėl sprendimo pripažinimo arba nepripažinimo (reglamento „Briuselis IIa“ 21 straipsnio 3 dalis) turi būti teikiami vietos jurisdikciją turinčiam savivaldybės teismui (kroat. *općinski sud*). Tuo atveju taikoma procedūra, nurodyta Reglamento „Briuselis IIa“ III skyriaus 2 skirsnyje.

Teisių gynimo priemonė, t. y. Reglamento „Briuselis IIa“ 33 straipsnyje nurodytas apeliacinis skundas, pateikiama antrosios instancijos (apskrities) teismui (kroat. *županijski sud*) per sprendimą priėmusį pirmosios instancijos teismą (savivaldybės teismą, nurodytą minėtame sąraše).

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Jeigu sutuoktiniai pasirinko santuokos nutraukimui taikytiną teisę, taikoma vienos iš toliau nurodytų valstybių teisė: šalies, kurioje taikytinos teisės pasirinkimo metu yra abiejų sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisė; šalies, kurioje buvo paskutinė bendra įprastinė jų gyvenamoji vieta, teisė, jeigu toje šalyje tebėra vieno iš jų įprastinė gyvenamoji vieta; šalies, kurios pilietis taikytinos teisės pasirinkimo metu yra bent vienas iš jų, teisė; Kroatijos teisė (Tarptautinės privatinės teisės įstatymo (kroat. *Zakon o međunarodnom privatnom pravu*), NN Nr. 101/17 ir 67/23, 36 straipsnis). Jeigu sutuoktiniai nepasirinko taikytinos teisės pagal Tarptautinės privatinės teisės įstatymo 36 straipsnį, santuokos nutraukimui taikytina teisė yra vienos iš toliau nurodytų valstybių teisė:

1. šalies, kurioje santuokos nutraukimo bylos iškėlimo metu yra abiejų sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisė;
2. šalies, kurioje buvo paskutinė bendra įprastinė jų gyvenamoji vieta, teisė, jeigu toje šalyje tebėra vieno iš jų įprastinė gyvenamoji vieta;
3. šalies, kurios piliečiai jie abu yra santuokos nutraukimo bylos iškėlimo metu, teisė;
4. Kroatijos teisė.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

■ Paskutinis naujinimas: 09/12/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.